

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Bakalářská práce

ILUSTRACE K VYBRANÉ KNIZE

Kateřina Kolouchová

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Oddělení výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Kniha a tvarování papíru

Bakalářská práce

ILUSTRACE K VYBRANÉ KNIZE

Kateřina Kolouchová

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Jan Kocman

Oddělení výtvarného umění

Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....
podpis autora

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	3
	2.1. Téma.....	3
	2.2. Stručné převyprávění příběhu.....	3
3	CÍL PRÁCE.....	4
4	PROCES PŘÍPRAVY.....	6
	4.1. Inspirace.....	6
	4.2. Knižní objekt-šaty.....	7
	4.3. Barevnost a materiál.....	8
5	PROCES TVORBY	9
	5. 1. Textilní leporelo	9
	5. 2. Šaty	9
	5. 3. Tištěná kniha.....	10
	5. 4. Text a knihtisk.....	11
6	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	12
	6.1. Konstrukce a střih šatů	12
	6.2. Tištěná kniha O Kocourovi v botách.....	13
	6.3. Použitá knižní vazba.....	13
7	POPIS DÍLA.....	14
	7.1. Knižní objekt-šaty.....	14
	7.2. Kniha Po stopách kocoura v botách.....	14
	7.3. Kniha O Kocourovi v botách.....	14
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	15
9	SILNÉ STRÁNKY.....	16
10	SLABÉ STRÁNKY.....	17
11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	18
	A) Knižní a periodická literatura.....	18
	B) Internetové zdroje.....	18
12	RESUMÉ.....	19
13	SEZNAM PŘÍLOH.....	20

1 MĚ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Již od první chvíle, kdy jsem měla možnost se samostatně rozhodovat je můj život propletený uměním. Po základní škole jsem vystudovala textilní průmyslovou školu¹ se zaměřením na módní návrhářství oděvu, kde jsem získala cit pro textilní materiál ve všech jeho podobách. Naučila se s ním pracovat, vnímat ho a zušlechťovat. Po maturitě jsem chtěla získat více zkušeností a naučit se něco nového, co by obohatilo mé tvůrčí schopnosti. Vždy jsem hodně četla knihy a celkově jsem měla vřelý vztah k literatuře, proto mne oslovil obor Knižní vazba a lákal mne ke studiu.

V průběhu uplynulých pěti semestrů jsem se seznámila s principy autorské knihy a užitím papíru jako nosného média. Naučila jsem se šít knihu a různými způsoby ji dekorovat. Získala jsem také mnoho zkušeností s obsahem knihy a vytvářením příběhu. Ve své dosavadní práci jsem se stále vracela k nitím a textilu, protože tento materiál cítím a vnímám více, než jiné materiály. Fascinuje mě struktura textilií. Vnímám ji nejen očima, ale především hmatem. Postupně jsem se v rámci studia knižní vazby a grafických technik učila tento materiál převádět do různých uměleckých oborů.

V prvním ročníku jsme měli zadanou klauzurní práci na téma týkající se dvacetiletého výročí Západočeské univerzity. Ve své práci jsem se zabývala historií a ilustrací vývoje vzniku univerzity v Plzni. Její název je: *Více než 60 let* (příloha1). Tato kniha je vytvořena jako objekt, praktická taška, která se dá pomocí zipů měnit na knihu. Ilustrace jsou pouze šité a vyšívány se skrytými kapsami a poutky, které se hodí při používání tašky. Tato klauzurní práce byla oceněna komisí jako velmi přínosná pro obor.

V rámci prvního ročníku jsem také poprvé experimentovala s možností tisku z vyšíváných matric. Leporelo (příloha2) bylo vytvořeno jako tisk z výšky². Matricí byl karton, který jsem ručně vyšívala.

Další semestr jsme měli za úkol využít grafické techniky tisku z hloubky³. Zkoušeli jsme mnoho různých způsobů. Nejvíce mě zaujala možnost tisku z papírových matric. Po mnoha experimentech a zkušenostech jsem zjistila,

¹ Celým názvem Střední uměleckoprůmyslová škola textilní a Vyšší odborná textilního designu a managementu v Brně.

² Princip tisku z výšky spočívá v tom, že se na nevyhloubená místa matrice nanese tisková barva a ta se za přiměřeného tlaku otiskne na papír.

³ Metoda tisku z hloubky, spočívá v tisku zahloubených míst, která se zatřou barvou. Tisk pak proběhne pod vysokým tlakem.

jaký papír přijímá kolik barvy. Také jsme zkoušeli s Janem Kocmanem tisk pomocí různých druhů textilií. Tento způsob se nám příliš neosvědčil. Textilie přijímají hodně barvy, nasáknou jí a vytisknou černočerné tóny. Z těchto experimentů vznikla kniha s názvem: *Splacený dluh* na motivy Ezopových bajek (příloha 3).

Až na konci druhého ročníku jsem od textilu úplně upustila a vytvořila knihu o sedmnácti linorytech.

2 TĚMA A DŮVOD JEHO VOLBY

2.1. Téma

Při výběru tématu bakalářské práce pro mě bylo důležité vybrat si dobrého vedoucího, se kterým budu následující rok svoji práci konzultovat. Nemusela jsem o tom dlouho uvažovat. Jan Kocman je učitel, se kterým jsem již pracovala, má spoustu zkušeností a především chuť experimentovat a zkoušet ve svém oboru nové možnosti. Líbila se mi také zadání, která měl vypsána, vybrala jsem si z nich téma: *ilustrace k vybrané knize*.

V průběhu letních prázdnin jsem tedy uvažovala jakou knihu si zvolit. Ze zkušenosti vím, že se mi lépe pracuje na uceleném ději, který knihou prochází v dějové linii. Svou pozornost netřívím do více myšlenek, ale věnuji ji hloubce a podstatě konkrétnímu příběhu. Také jsem chtěla, aby mne práce na bakalářském projektu a tvorba ilustrací bavila. Proto jsem vybrala pohádku: *O Kocourovi v botách* od bratří Grimmů. Pohádkový příběh je prostý a lehce rozpoznatelný, jelikož působí na diváka přímo.

2.2. Stručné převyprávění příběhu

Příběh začíná smrtí mlynáře, který měl tři syny, k tomu mlýn, osla a kocoura. Synové si podle věku rozdělili dědictví a nejmladší, kterému jsem pro vlastní potřebu dala jméno Jakub, dostal jen kocoura. Tento kocour začal na nešťastného Jakuba mluvit a přemluvil ho, aby mu nechal ušít pár holinek. Obul si je jako člověk, vzal si pytel s obilím a šel do lesa lovit koroptve. Do pasti se nacytaly samy a kocour je tak mohl odnést králi jako dar od hraběte Jakuba. Krále tím potěšil a získal jeho důvěru i odměnu ve zlatě. Když později jel král se svou dcerou na projížďku k jezeru, kocour rychle přiběhl za Jakubem a poslal ho koupat se do jezera. Šaty mu schoval a u cesty vyhlížel zámecký kočár, aby na něj začal křičet o pomoc: „Byl tu zloděj, mému hraběti ukradli šaty a teď vězí ve vodě a nemůže ven, za chvíli se jistě utopí.“ Král se nad Jakubem slitoval, pomohl mu a daroval mu šaty. V nových šatech to Jakubovi slušeno a princezna ho pozvala na projížďku. Kocour utíkal napřed, přes úrodné louky mocného kouzelníka až do jeho hradu. Lstivě provokoval kouzelníka a ten se proměnil v nebezpečného lva. Kocour pokračoval: „A co takhle něco malého, třeba myšku? To bys jistě nedokázal, nejsi tak mocný.“ Když se před kocourem objevila myš, stačil mu jeden skok a bylo po kouzelníkovi. Za pár minut už

kocour vítal přijíždějící kočár u nového hradu svého hraběte. Hrad byl větší a krásnější než královský zámek a pole byla úrodnější. Proto také král svolil a dal Jakobovi princeznu za ženu. Chytrý kocour se poté stal prvním ministrem.

3 CÍL PRÁCE

Cílem práce je vytvoření ilustrací k vybrané knize. Při realizaci tedy využívám grafických technik v kombinaci s textilními materiály a textilní materiály samotné. Výstupem jsou plošná i prostorová díla ve formě komorní i monumentální. Zhotoveny jsou tři autorské knihy, z nichž je jedna vytištěna v grafické dílně a svázána knihařským způsobem. Dále je cyklus knih doplněn o volné grafické listy. Svoji prací propojuji různé umělecké obory a slučuji formu autorské knihy s užitým uměním.

4 PROCES PŘÍPRAVY

V první řadě bylo potřeba prostudovat si příběh, seznámit se s jeho prostředím a kresbou si osvojit tvary, zvířata i osoby, které se v pohádce objevují. Kreslila jsem kočky, koroptve, mlýn, hrady a louky. Kocoura jsem učila stát na zadních nohou a obouvala ho do vysokých kožených bot. Postupně jsem rozčlenila pohádku na důležité scény, které jsou zajímavé a pro čitelnost příběhu podstatné.

První grafické listy jsem vytvářela z papírových matric a tiskla je na papír i látku. Ty látkové jsem prošívala strojovým i ručním stehem barevnými nitěmi. Tímto způsobem jsem dotvářela detaily, které tiskům záměrně chyběly. Výsledný obraz však vypadal nesourodě a podtisk výšivku rušil. Po konzultaci jsem od kombinace tisku s výšivkou upustila a začala jsem se věnovat samostatnému textilnímu vyjádření.

4.1. Inspirace

Velmi mne zaujala práce Antonína Kybala⁴, jehož tvorbu jsem studovala v rámci referátu do hodin užitého umění. „Vnímá textilní materiál jako takový, zkoumal jeho výrazové schopnosti, vzájemné působení. Kritizoval snahy přebírání motivů z jiných uměleckých forem jako je např. malba. Ve své textilní tvorbě usiloval o výtvarné zušlechtnění věcí nejprostších, výrobků hromadné spotřeby, v nichž byla praktická funkce spojená s výtvarnou hodnotou.“⁵ Na uměleckoprůmyslové škole v Praze vedl ateliér textilního výtvarnictví.

V galerii Ladislava Sutnara jsem se na výstavě s názvem *Horkou jehlou* seznámila se současnou mladou umělkyní Vlastou Žákovou⁶. Její práce je zaměřena na využití výšivky ve volném obrazovém vyjádření.

Při tvorbě své bakalářské práce jsem studovala *Tapiserii z Bayeux* (Příloha 4). Tato práce je výšivkou, která vznikla v letech 1067 až 1077. Tapiserie byla vyšita barevnou vlnou na lněném podkladu a měla zachytit

⁴ Antonín Kybal narozen 25.3.1901 v Novém Městě nad Metují.

⁵ KYBAL, Antonín. *O textilním výtvarném projevu : učebnice pro studijní obor výtvarné zpracování textilií a studijní zaměření modelářství a návrhářství oděvů*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1973.

⁶ Vlasta Žáková narozena r. 1981 v Rožňavě, Slovensko. V roce 2007 absolvovala Technickou univerzitu v Košicích, Ateliér grafiky a experimentálnej tvorby.

události a následky bitvy u Hastingsu roku 1066. Je dlouhá přibližně 70 metrů a na výšku měří 0,5 metru.⁷

Při tvorbě vyšíváných obrazů jsem se inspirovala ilustracemi Josefa Lady⁸, jenž vytváří jasné a čisté obrysy tvarů, kterých jsem chtěla také docílit. Z jeho prací mě nejvíce zaujala kniha *Nezbedné pohádky*⁹, kterou Josef Lada napsal i nakreslil.

4.2. Knižní objekt-šaty

Po konzultaci se svým vedoucím bakalářské práce jsem neměla pochyb o tom, že použiji textilií jako podklad pro ilustrace a navážu na svou klauzurní práci: *Více než 60 let* (viz kapitola 1).

Chtěla jsem využít podstatu látek a jejich základní funkci odívat. Nadchla mě možnost, že by moje kniha mohla být sukní, halenkou, šálou – čímkoli. V hlavě se mi začaly rodit plány a možnosti zpracování. Věděla jsem, že pokud se mi podaří přesvědčit svého vedoucího, budu svou práci vytvářet s láskou a nadšením.

Začala jsem se touto myšlenkou zabývat více do hloubky a přemýšlela jsem, jak by kniha měla vypadat. Rozhodla jsem se pro využití šatů. „Šaty jsou základním dámským oděvem, pokrývající trup a horní část dolních končetin“¹⁰. Navíc jsou kompletním, samostatně nositelným oděvem, který již není potřeba kombinovat. Pro můj záměr byly tedy ideální.

Zpracování uceleného děje příběhu, který není přerušovaný mi připomínalo Tapiserii z Bayeux (viz kapitola 2.2). Líbila se mi myšlenka využít stejný princip na šatech. Jako nejvhodnější řešení jsem zvolila šaty se spirálovou sukní plynule se obtáčející kolem těla. Toto stříhové řešení jsem rozvíjela v dalších návrzích (Příloha 5).

Mým záměrem bylo, aby šaty působily jednoduše a přirozeně. Proto jsem zvolila délku nad kolena. Myslím si, že dlouhé šaty s výšivkou by působily těžce a přeplácane. Své návrhy jsem také vytvářela v liniích podporující ženské tvary. Tyto linie jsou znázorňované písmeny X a A¹¹.

⁷ Dostupné z: <<http://www.kosmas.cz/knihy/124240/la-tapisserie-de-bayeux/>> [15. 4. 2013]

⁸ Josef Lada narozen 17. 12.1887 v Hrusicích.

⁹ LADA, Josef. *Nezbedné pohádky*. Praha: Albatros, 1983.

¹⁰ Dostupné z: <<http://cz.texsite.info/šaty>> [13. 4. 2013]

¹¹ JAROŠOVÁ, Eva. *ABCD o oděvu*. Brno, 1995. s.105

Pro další pokračování v pracích jsem docentku Helenou Krbcovou, vedoucí ateliéru Fashion design. Tato konzultace pro mě byla klíčová, jelikož jsem s ní potřebovala zkonzultovat svůj koncept a získat svolení v práci pokračovat. Zároveň jsem se chtěla poradit, který z mých kresebných návrhů šatů bude nejvhodnější z hlediska módního návrhářství.

Konzultace předčila mé očekávání a byla pro mě velmi inspirativní. Paní Krbcová mě utvrdila v názorech, které jsem měla a přivedla mě na správnou cestu, jak o díle přemýšlet, aby nepůsobilo samoučelně. Uvědomila jsem si, že je velmi podstatné, nevytvářet šaty pokryté ilustrací. Ale vytvářet knihu-objekt-šaty jejíž součástí je příběh. Šaty s ilustracemi spolu navzájem musí komunikovat a doplňovat se. Vytvářím tedy objekt i knihu, ale ať je to cokoliv, divák vždy, na první pohled uvidí šaty a proto příběh, který do nich vkládám, jim musím přizpůsobovat a přemýšlet především o šatech.

4.3. Barevnost a materiál

Podkladovou světle žlutou barvu šatů jsem zvolila na základě pocitu z příběhu. Chtěla jsem, aby byl příběh na optimistickém pozadí, které světle žlutá navozuje. Barva podšívky sukni je kontrastní k žluté, aby podporovala členění a vrstvení sukni. Zvolila jsem komplementární¹² tmavomodrou barvu. Cítila jsem potřebu vyhradit pro kocoura – jako hlavní postavu a průvodce – jednu barvu, která by ho vystihovala a zdůrazňovala. Při hledání mi pomohla psychologie barev¹³, kde jsem zjistila, že kocourovu povahu nejlépe vystihuje purpurová (důstojnost, hrdost, vznešenost). Další barvy výšivky jsou: zlatavá, tmavomodrá, zelená a doplňková hnědá. Těchto pět barev jsem pak použila v různých materiálových možnostech od tenkých nití po tlusté vlny. Barevnost jsem si ověřila na vzorníku.

Šaty jsem šila z přírodních materiálů, které jsou příjemné při nošení a dobře se zpracovávají. Len, který jsem pro šaty zvolila, má jemnou strukturu vláken a výšivku velmi dobře přijímá.

¹² Barvy komplementární jsou dvě barvy, které v newtonově barevném kruhu leží naproti sobě. Navzájem se doplňují a jejich společné použití působí harmonicky.

¹³Dostupné z: <<http://www.onlio.com/clanky/psychologie-barev-2.html>> [13 . 4 . 2013]

5 PROCES TVORBY

5.1. Textilní leporelo

V této práci jsem se chtěla zaměřit především na využití látky jako výrazového prostředku a materiálových možností textilu, ještě před vlastní prací na šatech. Již předem jsem se s vedoucím práce domluvila, že tato kniha bude více hravá a dětská. Tomu nasvědčuje i zvolený materiál. Jednobarevné lny jsem doplnila bavlněnými a potištěnými plátny. Chtěla jsem vytvořit knihu jako leporelo z textilu. Mým osobním požadavkem bylo: vytvořit listy, aby se snadno otáčely – nesmí se hroutit, kniha má být snadno rozložitelná a zůstane pouze textilní. Abych se vypořádala s těmito požadavky, musela jsem vytvořit více vzorníků. Celé leporelo zůstalo v přírodních materiálech, které jsou vhodné i pro nejmenší děti.

Téma jsem pojala jako putování krajinou vybraného příběhu s názvem: *Po stopách kocoura v botách* (Příloha 7).

Výsledná kniha je vytvořena sešitím obrazů k sobě do souvislého pásu a následně jsou zlomy zpevněny tzv. odšitím¹⁴. Tímto odšitím se textilie v ohybu zafixuje a vytvoří zlom. Textilie jsou pouze z rubové strany podlepeny tenčím vlizelínem¹⁵ pro snadnější vyšívání. Bez podlepení by se prošívané textilie vlnily, ale takto zůstanou listy rovné. Další vyztužení knihy nebylo potřeba.

5.2. Šaty

Šaty jsou šity na míry krejčovské panny velikosti 36. V kapitole 6. 1 vysvětluji postup vytváření střihu šatů a jejich sešití. Střih jsem nejdříve vyzkoušela v papírové podobě našpendlený na pannu. Po drobných úpravách jsem šaty ušila z náhradního materiálu (Příloha 6). Podle takto ověřeného střihu jsem vystříhla části šatů ze lny.

Se strojovým i ručním stehem jsem postupovala jako s kresebnou linií. Někdy jsem použila jen tenkou linku, jindy jsem nitě vrstvila do složitých struktur. Přesné materiálové zobrazení jsem předem neplánovala, jelikož se mi nejlépe pracuje přímo s materiálem v ruce, kdy cítím i vidím nejvhodnější variantu. Pracovala jsem také s plochou, na níž jsem objekt hustě prošívala

¹⁴ Odšitím je myšlen přehyb textilie a prošíání několik milimetrů od ohybu.

¹⁵ Vlizelelín – tkanina používající se jako výztuž, opatřená lepidlem k zažehlení

a snažila se co nejlépe zachytit vnitřní strukturu či pohyb objektu. Pro zobrazení pytle, ve kterém kocour nese koroptve, jsem využila technologii ručního tkaní.

Celý příběh na šatech je lemován modrým výpustkem¹⁶, který začíná ve členícím švu předního dílu a dále pokračuje v kraji sukne, aby vrstvy opticky odděloval. Dějová linie příběhu začíná na prsou a stáčí se na pravou stranu. Zadní část trupu jsem nechala čistou, protože jakýkoliv zásah do ní by mohl narušit dějovou linii. Tuto plochu jsem oddělila a vyrovnala tmavými stromy v příběhu.

Do rubu ve středu zadního dílu jsem našila tiráž, vytisknutou knihtiskem.

5.3. Tištěná kniha

Již v průběhu studia jsem se zabývala grafickými technikami. Mým záměrem bylo jejich využití i v bakalářské práci. Kombinace tištěných textilií s výšivkou se neukázala jako správná cesta, jak jsem již popisovala (viz kapitola 4). Proto jsem se s vedoucím práce domluvila na knize, která bude vytvořena pouze v grafických technikách a svázaná knihařským způsobem.

Nejdříve jsem si promyslela, jak bude celá kniha vypadat. Rozhodla jsem se pro blokovou knihu (detailnější popis viz kapitola 6.3.).

Protože je každý grafický list uprostřed přeložen na dvoustranu, zvolila jsem podobu matrice jako dva obrázky vedle sebe. Výjimkou je pouze titulní a první list, které jsou samostatně. Pro čitelnost a plynulost příběhu jsem použila celkem 16 obrazů.

Matrice jsem vytvářela z různých druhů papírů, textilií a textilních vláken. Vystříhovala jsem je do požadovaných tvarů a lepila je na karton. Následně jsem v grafické dílně přilepila na matrici potravinářský alobal a dokončila důkladným vylisováním grafickým lisem. Alobal vytvořil nesavou vrstvu, která však citlivě kopírovala strukturu podkladu. Takovouto matrici bylo možné opakovaně tisknout, po použití umýt a schovat pro další využití.

Každou z matric jsem tiskla dvěma způsoby. Tyto způsoby tisku blíže vysvětluji v kapitole 6.2.

¹⁶ Výpustek - vyčnívající úzký proužek textilie v kraji nebo švu oděvu.

5.3. Text a knihtisk

Od chvíle, kdy jsem začala pracovat s textilem a vytvářet souvislou dějovou linii jsem věděla, že nevyužiji vlastní text knihy. Naopak jsem ilustrace přizpůsobovala tak, aby nevznikla trhlina či nejasnost a divák mohl dějem plynule procházet.

Při tvorbě graficky zpracované knihy: *O Kocourovi v botách* jsem se nechala unést hravostí techniky tvorby matric a zkusila si vysázet i text titulu. Tisk byl zdařilý a grafický list jsem jako titul v knize použila.

Pro tiráž jsem však potřebovala daleko více textu a hravý charakter titulu už pro ni nebyl vhodný. Rozhodla jsem se využít hodin knihtisku, které na Ústavu umění a designu vede Petr Sichinger. Po jeho laskavém svolení jsem se připojila k jeho studentům a v průběhu odpoledne realizovala svůj záměr.

Velmi ochotně a s nadšením mi v krátkosti vysvětlil základy knihtisku. Můj text obsahoval pět řádků, nejdříve jsem ho sázela z 10 bodového písma.

Po vyzkoušení celého procesu knihtisku jsem již měla jasnější představu o tom, jak text mohu ovlivňovat. Proto jsem pro tiráž své autorské knihy použila 20 bodové písmo Veneziana v půltučném řezu. Mezi názvem knihy a mým autorstvím jsem udělala mezeru větší a vložila do ní linku, která texty odděluje. Po vytvoření celého štočku jsem tiskla na zkušební papíry. Když jsem si byla jistá tlakem a správným množstvím barvy, kterou nanáším i technikou sejmutí tisku ze štočku, odvážila jsem se vytisknout definitivní tiráž do knihy. Tento krok však nebyl vůbec jednoduchý, protože jsem na poměrně malý štoček přikládala papír o velikosti B3, který mi sklouzával, nebo se zamotával do lisu. Po několika zmařených pokusech se mi podařilo dosáhnout přijatelného výsledku.

Text jsem si vytiskla také na látku se záměrem vytvoření tiráže pro šaty. Tento tisk byl bezproblémový. Látku na štoček krásně přilnula a barvu nasála v čistých liniích.

Krása ručně tištěných textů se nedá s elektronickým tiskem srovnat a já jsem velmi ráda, že jsem si tuto techniku také mohla vyzkoušet.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

6.1. Konstrukce a střih šatů

Po zjištění tělesných rozměrů krejčovské panny i modelky, na které budu šaty předvádět, jsem vytvořila konstrukci střihu¹⁷ v měřítku 1:5.

Důležitá pro mě byla především výška modelky a délka jejích nohou. Na základě tohoto rozměru jsem se rozhodovala, jak vysoký bude spirálový pás sukně. Začátek jsem umístila do pasu a konec těsně nad kolena. Toto rozpětí mi umožňuje výšku nepřekrývajících se částí sukně, na kterých bude výšivka, pouze 15 cm. Spirálové obtáčení vyžaduje zkosení sukně, která vytváří celkovou asymetrii šatů.

Napadlo mě více způsobů, jak šaty požadovaného vzhledu ušít. Měla jsem však požadavek, aby se přední díl šatů nedělil a plynule navazoval na sukni. Pro způsob zobrazení příběhu je důležité, aby nepřerušovaně plynul. Zvolila jsem tedy řešení, kde jsou základem pouzdrové šaty, těsně obepínající postavu a pás je na tyto pouzdrové šaty našit. Přední díl pouzdrových šatů je současně i začátkem pásu sukně, který je tvořen sedmi díly. V počátcích příběhu je široký 15 cm a postupně se rozšiřuje na 23cm. Překrytá plocha má rozměr 8cm.

Tvaru a rozšíření sukní jsem docílila střihovou manipulací.¹⁸ Šaty jsou podlepeny po celé délce vnitřní strany tenkým vlizelínem¹⁹, aby lépe držely tvar a váhu sukně. U jednotlivých dílů sukně jsem použila vlizelín vyšší tloušťky a pevnosti pro docílení rovného vzhledu, podepření sukně a zároveň zabránění vlnění vyšíváných částí.

Po vyšití všech ilustrací jsem sukni vypořádávala kontrastní látkou a vytvořila výpustek. Následně jsem sešila všechny díly šatů k sobě. Zapravila horní i spodní kraj šatů a všila šatový zip.

Na závěr jsem poměrně těžké šaty doplnila ještě tenkými ramínky, aby nesklouzávaly při nošení a byly pohodlné.

¹⁷ Střih je nakreslený rozvinutý povrch určité části lidského těla, upravený do ploch a tvořící plán plochy oděvu. Zdroj: <<http://cz.texsite.info/Střih>>

¹⁸ Střihová manipulace je upravení základního střihu tak, aby vznikl požadovaný tvar oděvu. Má svoje specifika a zásady.

¹⁹ Vlizek je tkanina používající se jako výztuž, opatřená lepidlem k zažehlení.

6.2. Tištěná kniha O Kocourovi v botách

Každou z matric jsem tiskla dvěma způsoby na mokrý papír. Prvním z nich bylo přetírání matrice štětcem s barvou, tak aby se jeho štětiny jemně zadrhávaly o nejvyšší místa. Výsledkem byla grafika v mnoha tónech šedi – citlivá a detailní. Tento způsob kombinuje tisk z výšky i z hloubky. Volné grafické listy příkládám v deskách ke své bakalářské práci.

Druhý způsob byl tisk z výšky, kdy jsem grafickým válečkem nanesla barvu na nejvyšší místa. Výsledný tisk byl převážně v černých tónech. Tento způsob jsem tiskla jako druhý v pořadí a matrice jsem neumývala, proto jsou ve výsledném tisku vidět jemné stopy po tisku předešlém. Z těchto grafických listů jsem svázala knihu.

6.3. Použitá knižní vazba

Vzhledem k reliéfnímu charakteru grafických listů není možné tisknout papír oboustranně. Jednostranný tisk je tedy potřeba svázat. Pro probíhající děj se nejvíce hodí akordeonová vazba. Ta grafické listy spojuje v dlouhý pás, který je složený a pevně přilepený v deskách.

Papír, na který jsem knihu vytiskla je světle žluté barvy, gramáže 170. Desky jsou polepeny potištěnou lněnou textilií, kterou jsem nejprve podlepila papírem.

7 POPIS DĚL

Výsledně vznikl cyklus tří knih s ilustracemi příběhu *O Kocourovi v botách* od Bratří Grimmů. Ve své práci se vyjadřuji pomocí textilií. Kombinuji je mezi sebou, prošívám nitěmi i tisknu grafickými technikami.

7.1. Knižní objekt-šaty

Hlavní prací je knižní objekt v podobě dámských šatů pokrytý ilustracemi příběhu. Šaty jsou vytvořeny tak, aby jejich sukně tvořila spirálu a příběh mohl nepřerušovaně plynout. Současně šaty zůstávají slušivé a podporující ženské tvary. Při tvorbě ilustrací jsem nitě používala jako kresebný nástroj, využívala jsem je v ploše i v lince a vrstvením vytvářela zajímavé struktury. Šila jsem strojovým i ručním stehem a výšivkou jsem pokryla 4 m dlouhý pás tvořící sukni. Tato moje autorská kniha-šaty spojuje knihu s užitým uměním.

7.2. Kniha Po stopách kocoura v botách

Textilní leporelo zobrazuje 10 obrazů krajiny, ve které se můj příběh *O Kocourovi v botách* odehrává. Je zaměřen především na materiálové možnosti tkanin. Kombinovala jsem barvy i motivy, vrstvila jsem je na sebe i prošívala nitěmi. V leporelu je možné listovat, nebo ho rozložit a pověsit jako dekoraci. Při tvorbě jsem kladla důraz na to, aby bylo vhodné i pro malé děti.

7.3. Kniha O Kocourovi v botách

Poslední autorská kniha je tištěná. Příběh v knize je *O kocourovi v botách*, stejně jako na šatech. Kniha se skládá z šestnácti obrazů, vytištěných technikou, která kombinuje tisk z výšky i hloubky. Matrice jsou tvořeny vrstvením papírů s různou strukturou, kombinované s textiliemi a nitěmi. Tiráž knihy byla vytištěna knihtiskem.

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Svou práci shledávám přínosnou především z hlediska využití materiálů a forem, které nejsou pro autorskou knihu zcela běžné. Práce s textilií jako vyjadřovacím médiem je nevyčerpatelná a moje dílo by mohlo inspirovat k další tvorbě z tohoto materiálu. Také spojení knihy s užitou formou umění – v tomto případě oděvem, jehož základní funkcí je zahalovat tělo – otvírá další možnosti zpracování. Mé dílo také může pomoci přiblížit výtvarné umění laické veřejnosti.

9 SILNÉ STRÁNKY

Myslím si, že pro kompletní posouzení vlastní práce je zapotřebí mnohem delší časový odstup, proto nejsem schopna objektivně zhodnotit všechny klady a zápory mé práce.

Nosnou stránkou mé práce shledávám především v kombinaci a přesahu různých uměleckých oborů. Dokázala jsem využít médium autorské knihy a přenést jej do samostatně nositelného oděvu.

Tvorba bakalářské práce mne bavila a myslím, že se to v mých dílech odráží. Využívala jsem nevšedních hravých technik, ilustrující pohádkový příběh, který v mém podání není jen pro děti.

10 SLABÉ STRÁNKY

Stejně jako u silných stránek, ale především u stránek slabých, je zapotřebí větší časový odstup. Svou práci jsem tvořila dle nejlepšího vědomí i svědomí a řídila se radami svého vedoucího.

Největší zátěží pro mě byla časově náročná technika vyšívání. Tato ruční práce je velmi pomalá a náročná na zrak i záda. Drobné strojové stehy také není možné párat, protože v látce by vznikly nevzhledné stopy a trhliny. Při práci jsem postupovala pomalu a soustředěně, často jsem strojem šila doslova po stezích.

Potýkala jsem se také s problémem řasení látky pod výšivkou. V průběhu práce jsem si na něj dávala větší pozor a snažila se mu co nejvíce vyhnout, v některých případech to však nebylo možné. Textilie je živý materiál, který není jednoduché zkrotit.

Po dokončení výšivek jsem začala sešívát jednotlivé díly šatů k sobě a při práci jsem si uvědomila, že se moje technika a přesnost šití zlepšila. Je to vidět například na ramínkách šatů a prošití výpustku, kde jsem neudělala jedinou chybu. Přes všechny obtíže a náročnost, tedy musím uznat, že jsem získala mnoho zkušeností s šitím na šicím stroji a zdokonalila své schopnosti.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. KYBAL, Antonín. *O textilním výtvarném projevu : učebnice pro studijní obor výtvarné zpracování textilií a studijní zaměření modelářství a návrhářství oděvů.* Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1973.
2. LADA, Josef. *Nezbedné pohádky.* Praha: Albatros, 1983.
3. JAROŠOVÁ, Eva. *ABCD o oděvu.* Brno, 1995. s.105

b) Internetové zdroje

1. Anotace ke knize: La Tapisserie de Bayeux [online]. [cit. 15.4.2013].
Dostupné z: <http://www.kosmas.cz/knihy/124240/la-tapisserie-de-bayeux/>
2. Textilní výkladový slovník [online]. [cit. 13.4.2013].
Dostupné z: <http://cz.texsite.info/>
3. Psychologie barev [online]. [cit. 13.4.2013].
Dostupné z:< <http://www.onlio.com/clanky/psychologie-barev-2.html>>

12 RESUMÉ

In my bachelor thesis I dealt with illustrations of Puss in Boots by The Brothers Grimm. The material which I decided to use for my work was mainly textiles. I combined different kind of fabrics, quilted them and also used graphic printing techniques on them. The result is three original books and single graphic printings.

The main task of my thesis is object book in a form of dress covered with illustrations. A skirt of the dress is in the shape of spiral because then it is able to tell the whole story fluently. Despite of that dress is still becoming and supporting women's shapes. I used threads like a drawing tool, I used them in a surface and also in a line and I created interesting structures by layering. I sew by hand and machine stitching. My book-dress combines a book with applied art.

The second work is textile accordion book that shows the landscape in which the story of Puss in Boots takes place. I focused mainly on material options of textiles. I combined colors and motifs, I stacked them on each other and quilted them with threads. You can browse the accordion book and unfold it and hang as decoration. When I was creating it I also tried to make it suitable for small children.

The last original book is printed. The story is again about Puss in Boots like on the dress. The book is composed of 16 pictures printed with technique which combines gravure printing with letterpress. The matrix is formed by stacking papers with different structures, combined with fabrics and threads. The masthead is created by letterpress.

13 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Autorská kniha: Více než 60 let

Příloha 2

Leporelo k 20 letem ZČU

Příloha 3

Autorská kniha: Splacený dluh

Příloha 4

Inspirační zdroj - Tapiserie z Bayeux

Příloha 5

Kresebné návrhy šatů

Příloha 6

Šaty z náhradního materiálu – přední a zadní pohled

Příloha 7

Autorská kniha: Po stopách kocoura v botách

Příloha 8

Autorská kniha: O Kocourovi v botách

Příloha 9

Knižní objekt-šaty

Příloha 10

Knižní objekt-šaty

Příloha 11

Knižní objekt-šaty, detail

Příloha 12

Knižní objekt-šaty, detail

Příloha 1
Autorská kniha: Více než 60 let

Foto: Zbyněk Růžička

Příloha 2
Leporelo k 20 letem ZČU

Foto: vlastní

Příloha 3
Autorská kniha: Splacený dluh

Foto: vlastní

Příloha 4
Inspirační zdroj - Tapiserie z Bayeux

Zdroj: http://www.hs-augsburg.de/~harsch/Chronologia/Lspost11/Bayeux/bay_tama.html

Příloha 5
Kresebné návrhy šatů

Foto: vlastní

Příloha 6
Šaty z náhradního materiálu – přední a zadní pohled

Foto: vlastní

Příloha 7
autorská kniha: Po stopách kocoura v botách

Foto: vlastní

Příloha 8
Autorská kniha: O Kocourovi v botách

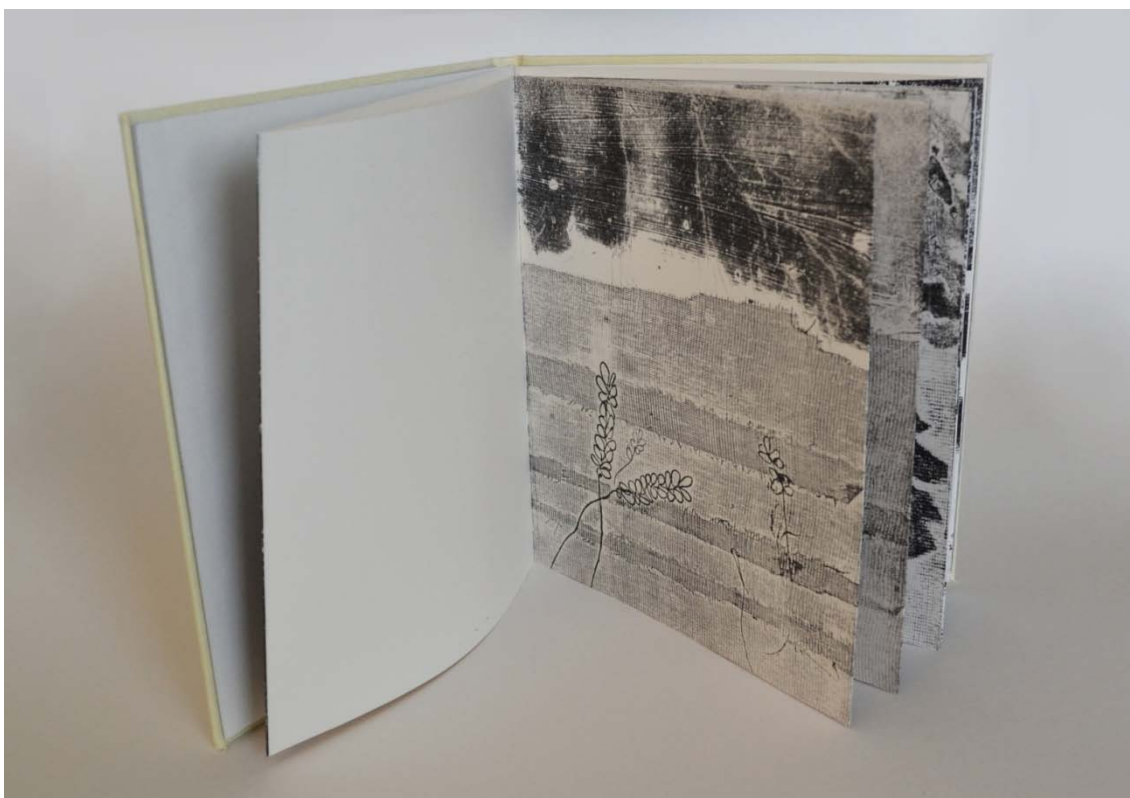

Foto: vlastní

Příloha 9
Knižní objekt-šaty

Foto: vlastní

Příloha 10
Knižní objekt-šaty

Foto: vlastní

Příloha 11
Knižní objekt-šaty, detail

Foto: vlastní

Příloha 12
Knižní objekt-šaty, detail

Foto: vlastní